

UNIVERSITETI I TETOVËS

UNIVERSITY OF TETOVA - УНИВЕРЗИТЕТ ВО ТЕТОВО

UT Rectorate - Ilinden nn, 1200 Tetova, Macedonia

Tel: +389 44 356 500; Fax: +389 44 334 222, email: international@unite.edu.mk

Deri te:

Këshilli Mësimor Shkencor i Fakultetit Ekonomik

VLERËSIM I KOMISIONIT MBI PUNIMIN E DOKTORATËS

Në bazë të vendimit nr. 14-548/17 të datës 22.09.20202 të Këshillit mësimor shkencor të Fakultetit Ekonomik, për formimin e komisionit për vlerësimin e punimit të disertacionit të doktoratës, si dhe në bazë të nenit 51 të Rregullores për kushtet, kriteret dhe rregullat e regjistrimit dhe studimit në ciklin e tretë të studimeve - studimet e doktoratës në Universitetin e Tetovës, komisioni në përbërje:

1. Prof. dr. Etem Iseni – kryetar
2. Prof. dr. Arun Tairi – anëtar
3. Prof. dr. Bardhyl Dauti– anëtar
4. Prof. dr. Merale Fetahi– anëtare
5. Prof. dr. Seadin Xhaferi – mentor

Pasi vlerësoi punimin e doktoratës: “**Ndikimi i zhvillimeve teknologjike në sistmin bankar në Kosovë**”, të kandidatit Mr.Sc. Agon Skeja, paraqet këtë:

RAPORT

PËR VLERËSIMIN E PUNIMIT TË DOKTORATURËS

1. Lënda e hulumtimit

Lënda e përgjithshme e hulumtimit është: si të shfrytëzohet në mënyrë efektive dhe efikase revolucioni i informacionit dhe mundësitë e TI-it në zbatimin e transformimit bankar, si një formë e transformimit rrënjësor të bankës me qëllim të përmirësimit të shumëfishtë të performancës në banka. Si të zvogëlohet ndikimi i faktorëve negativë dhe të rritet produktiviteti dhe përfitimi i shërbimeve bankare?

Lëndën e përgjithshme të hulumtimit e përcaktuar duke u bazuar në njohurinë se sot nevojiten përmirësime dhe ndryshime rrënjësore në mënyrën e të bërit banking për të përballuar presionet konkurruese dhe presionet e tjera të biznesit.

Bankat në vitet e nëntëdhjeta po përjetuan ndryshime më të mëdha dhe më radikale se në çdo periudhë më parë. Një nivel kaq i lartë ndryshimi kërkon burime të reja të fuqishme që do të lehtësojnë një ridizajnim themelor të operacioneve bankare. Si një mjet thelbësor i cili është baza e ndryshimeve inovative në organizatë, është teknologjia e informacionit. Ato duket se mbështesin inovacionin e procesit dhe ndryshimin e përgjithshëm organizativ duke mbështetur pothuajse çdo hap në krijimin dhe zbatimin e proceseve të reja në banka si dhe krijimin e shpejtë dhe fleksibël të sistemeve për të mbështetur proceset bankare. Pyetja nuk është më nëse duhet përdorur TI-it për të përmirësuar biznesin, por si t'i përdorim ato në mënyrë efektive dhe efikase. Lënda e përgjithshme e hulumtimit mund të ndahet në probleme specifike. Si probleme të veçanta po i theksojmë:

- Cilat janë vetitë e qenësishme të revolucionit të informacionit?
- Cilat janë ndikimet e ekonomisë së re në sektorin bankar?
- Si mund të transformohet në mënyrë efektive dhe efikase sektori bankar?
- Si të përcaktohet gatishmëria e bankave për transformim?
- Cilët faktorë ndikojnë negativisht në transformimin e sektorit bankar?
- Cila është gatishmëria e bankave tona për të rinovuar procesin?

Sigurisht që transformimi i bankave ndikon në të kuptuarit e organizatës, sistemin e menaxhimit, ndryshimin e sjelljes dhe kulturës së organizatës. Ndryshimet kumulative janë vërtet të mëdha, kështu që në një farë mënyre objekti i hulumtimit është një tablo sintetike e aspekteve të ndryshme të transformimit, të cilat shumë studimeve i mungojnë. Një problem i veçantë i hulumtimit është përcaktimi i gatishmërisë së bankave për transformim. Kjo kërkon zhvillimin e mjeteve metodologjike që mundësojnë përcaktimin e gatishmërisë së bankave për të përfituar nga revolucioni i informacionit. Transformimi i sektorit bankar ka arritur si në vendet në zhvillim ashtu edhe në ato të pazhvilluara.

Shërbimet elektronike madje janë zbatuar në një shkallë më të gjerë, në mënyrë që shërbimet që ofron p.sh. Banka Kombëtare Tregtare në Kosovë, nuk ndryshojnë shumë nga shërbimet e ofruara nga bankat tjera gjithandej. Megjithatë, ka një ndryshim të madh në përqindjen e përdoruesve të shërbimeve elektronike. Arsyeja për këtë është efekti i faktorëve negativë që dukshëm janë më të fortë në vendin tonë dhe në vendet e Evropës Juglindore (ky ndikim është duke u hetuar në rajon pra në Kosovë, Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe Shqipëri).

2. Qëllimi i hulumtimit

Problemi i zgjedhur i kërkimit është ndërdisiplinor. Sot, ka një konvergencë të fortë të teknologjive dhe bankave në sektorin bankar. Besojmë se tema e zgjedhur shpreh thelbin e proceseve aktuale në sektorin bankar, procese që nuk janë hulumtuar për së afërmi. Ndërdisiplinarteti i marrëdhënies midis teknologjisë dhe bankingut tregon kompleksitetin e detyrës së zbatimit të modeleve të reja të biznesit bazuar në TI për çdo bankë. Nevoja për njohuri të ofruara nga trajtimi i kësaj teme shprehet qartë, pasi nga kjo njohuri varet përmirësimi i performancës së biznesit, miratimi i një strategjie të re biznesi, procesi i formësimit të aktiviteteve dhe zbatimi i ndryshimeve në të gjitha dimensionet e tyre komplekse ekonomike, teknologjike, njerëzore dhe organizative. Ekziston një sintezë e nevojshme njohurish në fushën e informatikës, organizimit, menaxhimit dhe ekonomisë. Kjo natyrë komplekse pasqyrohet edhe përmes temës, me një perceptim të qartë se kjo është një përpjekje shumë serioze kërkimore dhe praktike për çdo bankë. Vetë fusha e teknologjisë së informacionit përfshin paradigma themelore organizative dhe teknologjike. Ndryshimet organizative presupozojnë ndryshime në sistemin e menaxhimit, organizimit, ndryshime të thella në të kuptuarit e njerëzve. Nëpërmjet punës sonë, ne përpiqemi të ofrojmë njohuri të reja domethënëse (në mënyrë sintetike) për objektin e caktuar të kërkimit, për të vënë në dukje diversitetin e këndvështrimeve dhe zbatueshmërinë praktike të konceptit të teknologjisë; s; informacionit në afarizmin bankar.

Vala teknologjike është ende e fortë dhe e ardhmja e bankave pritet të përcaktohet nga teknologjia. Sot, teknologjitë dhe platformat e reja janë të disponueshme në një shkallë të gjerë, të cilat përdoren edhe nga kompanitë jobankare për të ofruar shërbime financiare. Këta nuk janë lojtarë tradicionalë në sektorin financiar, por arrijnë të tërheqin klientë. Ky është një tjetër presion ndaj bankave për të rinovuar biznesin e tyre. Një pjesë e përgjigjes për bankat është të ndryshojnë organizimin e tyre përmes partneriteteve krijuese. Të gjitha këto tema i kemi sintetizuar brenda temës së disertacionit, sepse përfshin fusha shkencore që janë në funksion të shfrytëzimit të risive që sjell revolucionin e informacionit, që do të thotë se njohuritë se si bankat të inovojnë biznesin e tyre dhe të qëndrojnë konkurruese janë gjithnjë e më të nevojshme.

3. Kontributi shkencor i hulumtimit

Duke u nisur nga ajo se në vendin tonë nuk janë bërë hulumtime të kësaj natyre ndërsa në anën tjetër në vendet me ekonomi dhe teknologji të informacionit të zhvilluara autorë të ndryshëm kanë dhënë kontribut të madhë për avancimin dhe zbatimin e teknologjisë në këtë fushë. Kështu studime të ndryshme janë kryer në fushën e produkteve dhe shërbimeve elektronike në bankingun e bazuar në TI dhe ndikimin e tyre në sektorin bankar. Por megjithatë janë shfaqur disa rezultate kontradiktore. Kështu M. Josefowicz dhe M. Novarica (2011) tregojnë rritje të ulët ekonomike, kapacitet të tepërt dhe presion nga autoritetet rregullatore, gjë që transmetohet si presion mbi përfitimin e bankës dhe rritje të konkurrencës në cilësinë e shërbimit. Për të rritur fitimet dhe konkurrencën, bankat angazhohen për ridizajnimin e produkteve dhe uljen e kostove me mbështetjen e TI-së, të cilat lehtësojnë përdorimin e të dhënave të brendshme dhe të jashtme. Duke krijuar më shumë opsione për pagesat online dhe celular (dy forma të bankingut elektronik), bankat janë në gjendje të ristrukturojnë kostot dhe të përmirësojnë sistemet e tyre të shpërndarjes. P. Idowu dhe të tjerët (2012) mbështesin Josefowicz dhe tregojnë se

produktiviteti dhe profitabiliteti i bankës është rritur falë IT-së, e cila mundëson ofrimin e shërbimeve elektronike.

A. M. Santomero (2004) thotë se pagesa elektronike ndihmon në inkurajimin dhe mbështetjen e pastrimit automatik të çeqeve (Kontrolli 21, inovacionet teknologjike). Siç theksohet nga Santomer, nga çeku 21 pritet të kursejnë bankat rreth dy miliardë dollarë amerikanë në vit në koston e përpunimit të çeqeve. Duke qenë se bankat mund të përdorin imazhet e çeqeve për zhdoganim, nuk kërkohet transport fizik i çekut dhe shmangen rreziqet që e shoqërojnë atë. Disa studiues, si S. J. Kobrin, sugjerojnë se futja e parasë elektronike mund ta bëjë kontrollin monetar më pak efektiv dhe se bankat qendrore do të duhet të ndryshojnë ndjeshëm procedurat e tyre të funksionimit në mënyrë që politika monetare të jetë efektive. B. J. Cohen (2001), nga ana tjetër, argumenton se futja e monedhës elektronike nuk do të ndikojë në kontrollin monetar (aftësia e bankës qendrore për të kontrolluar agregatin M, MS dhe MD), por mund të zvogëlojë autonominë monetare (aftësia e bankës qendrore për të ndikuar në prodhimin dhe çmimet). Prandaj, rregullatorët duhet të identifikojnë kërcënimet, nëse ka, që paraqesin për ekonominë paraja elektronike dhe e-bankingun të zhvillojnë strategji për opsione efektive të politikave ekonomike. Nga ana tjetër M. Friedman (1999) vuri në dukje se teknologjitë e informacionit mund të çojnë në sisteme alternative të pagesave, të cilat nuk janë nën bankën qendrore. R. Boating dhe A. Mola (2006) ranë dakord me Friedman duke thënë se TI i lejon bankat të anashkalojnë sistemet e kleringut. B. Lee dhe O. Longe-Akindemowo theksojnë se TI nuk është e dëmshme për politikën monetare pasi banka qendrore mund të rregullojë tregjet financiare për të mbrojtur konsumatorët nga rreziku (sistematik) i tregut. Freedman ra dakord me Lee dhe Longe-Akindemow (1999) duke deklaruar se bankat qendrore mund të përdorin fuqitë e tyre për të rregulluar paranë elektronike (kartat inteligjente/kreditit); Rregullimi i parasë elektronike do të ishte një zgjidhje më e mirë për të kontrolluar efektet e parasë elektronike sesa politika monetare. Bankingu elektronik mund ta bëjë politikën monetare më pak efektive në afat të shkurtër dhe në këtë mënyrë të

lëvizë kurbën LM në të djathtë. Rrafshësia e kurbës LM (kurthi i likuiditetit sipas Keynes) mund të jetë një shenjë se politika monetare është më pak efektive dhe se politika fiskale do të funksionojë më mirë. M. Woodford (2000) ra dakord me Freedman, duke arritur në përfundimin se në këtë mënyrë banka qendrore do të gjejë gjithmonë mënyra alternative, si rregullimi i normës afatshkurtër i interesit, për të kontrolluar politikën monetare. Tanaka sugjeron futjen e autoriteteve monetare kibernetike, të cilat do të ishin përgjegjëse për menaxhimin e parave elektronike. U. M. Amedu (2005); D. A. Yunus (2011) dhe W.A. - banka përmirëson rritjen e sektorit bankar, si dhe përmirëson marrëdhëniet bankë-klient për të rritur kënaqësinë e klientit; transaksionet bankare janë lehtësuar dhe shërbimet bankare i afrojnë klientët. B. K. Guru dhe të tjerë e mbështetën këtë gjetje dhe theksojnë se TI ka sjellë shërbimet bankare në pragun e klientëve. Frederick tregoi gjithashtu se e-banking në Afrikë ka ulur kostot operative të bankave për sa i përket punës, qirave dhe administrimit. O. Shittu (2010) vuri në dukje se TI ka sjellë përfitime për klientët e bankës. Ndërsa kartat e debitit zëvendësojnë paratë e gatshme, njerëzit mbajnë më pak para. Shittu thekson më tej se klientët e bankave që kanë karta debiti mund të paguajnë nga llogaria e tyre online ose përmes telefonit në shitoret që pranojnë logon e Visa. Me kartat e debitit, transferimi i mjeteve nga llogaritë e klientëve është i shpejtë; megjithatë, klienti duhet të jetë i sigurt se ai ose ajo ka mjaft para në llogarinë e tij bankare për të mbuluar blerjen ose pagesën.

IT ju lejon të vendosni para direkt në depozitën e një personi ose të tërhiqni para nga një llogari. Shittu gjithashtu thekson se TI mundëson përpunimin e çeqeve, gjë që zvogëlon numrin e ditëve të pastrimit dhe rrit sigurinë. F. A. Afolabi thekson rritjen e kënaqësisë së klientëve në gjetjet e studimit të tij dhe këshillon që njerëzit të kenë kujdes me transaksionet online dhe telefonike. M. Malesky (2014) thekson se banka elektronike redukton pritjet e gjata në banka dhe përmirëson sistemin tradicionalisht të ngadalshëm të përpunimit të informacionit në banka. R. Boateng dhe A. Molla (2006) përmendin aksesin e lehtë në llogari dhe rritjen e shpejtësisë së transaksioneve si përfitime nga banka elektronike. J. Tucker (2012) mbështet

konkluzionet e Boateng dhe Mollas, Fredrick dhe Santomero duke argumentuar se bankingu online është një mënyrë që bankat të reduktojnë kostot; që është një përfitim i madh për klientët sepse kostot e transaksionit janë më të ulëta.

Pavarësisht përfitimeve të ofruara nga prezantimi i TI, studiues të tillë si U. M. Amedu (2005) përmendin disa disavantazhe. Qëndrimet e disa klientëve ndaj bankingut online mbeten negative për shkak të krimit kibernetik dhe mbrojtjes ligjore joadekuate ose të pamjaftueshme të klientëve të bankës. Krimi kibernetik dhe vjedhja e identitetit janë çështje globale. Krimi në internet po përhapet ndërsa shkalla e papunësisë rritet. C. E. Anguelov dhe të tjerët (2004) studiuuan konsumatorët amerikanë dhe bankat elektronike dhe vunë re se disa nga klientët e bankës hezitojnë të kryejnë transaksione financiare përmes internetit. Gjetjet e tij janë në përputhje me gjetjet e kërkimit të Shittu dhe Amedu. J. M. Kolodinsky etj. Ata studiuuan bankat elektronike dhe konsumatorët në Shtetet e Bashkuara. Kështu ata deklaruan se personat me të ardhura të larta, vlerë neto të lartë, brenda një moshe të caktuar, do të adoptojnë një formë të bankingut elektronik. Me fjalë të tjera, elementët socio-ekonomikë dhe demografikë janë faktorë të rëndësishëm apo edhe vendimtarë në mundësinë e përdorimit të bankingut elektronik. Rezultatet e Goi pajtohen me këtë gjetje dhe ai beson se karakteristikat dhe perceptimet e klientëve ndikojnë në përdorimin e bankingut në internet. Hezitimi/rezervimet e klientëve reduktojnë përpjekjet e bankave për të ulur kostot dhe për të përmirësuar përfitimin.

4. Fusha shkencore e hulumtimit

Të arriturat e revolucionit në teknologjinë e informacionit, si dhe ndikimin në teorinë dhe praktikën bankare, shpërthimi i kërkesave të njohurive në fushën e transformimit të bankave, veçanërisht mbulimi gjithëpërfshirës i çështjeve kryesore për bankat sot, si të transformohen në mënyrë efektive dhe efikase operacionet bankare, dhe relativisht të vogla, vëllimi i punimeve shkencore çështja e transformimit, si në teori ashtu edhe në praktikë, ishin frymëzimi fillestar për emërtimin e kësaj teme.

Motivi kryesor për këtë temë është dëshira për formim të mëtejshëm shkencor në një fushë të respektuar si që është bankingu bashkëkohorë. Motivet plotësuese janë disa paqartësi lidhur me:

- mosgadishmëria e bankave për të përdorur mundësitë e teknologjisë së informacionit,
- mosgadishmëria e bankave për të punuar sistematikisht mbi strategjitë e transformimit,
- neglizhenca e faktorëve institucionalë si parakusht thelbësor për transformimin e bankave dhe
- mospërfillja e përvojave krahasuese të vendeve të zhvilluara në këto fusha, pra modele shembullore, zbatimi i të cilave mund të gjenerojë progres të dukshëm në sektorin bankar në Kosovë, RMV dhe Shqipëri.

Së fundi, përvoja ime 7 vjeçare në bankë: Banka Kombëtare Tregtare në tre vitet e fundit në cilësinë e drejtorit financiar dhe besimi se duke hulumtuar këtë temë do të jem në gjendje të lëviz kufijtë e njohurive të mijë në këtë sistem në vendin tim, Republikën e Kosovës në këtë fushë, për të menduar sipas paradigmës së ekonomisë së re, dhe potencialin që ofron kjo ekonomi. Për më tepër, punimi im së bashku me mentorin Prof Dr Seadin Xhaferi i publikuar në nëntor të vitit 2021; me titull "*Investigating the Impact of Cryptocurrency on the Modern Banking System* (Investigimi i ndikimit të kriptomonedhës në sistemin bankar modern), si Chapter/Kreu 5-të në Librin "Modern Perspectives in Economics, Business and Management Vol.11, BP International eBook ISBN:078-93-5547-108-6 ka tërhequr vëmendje të madhe në mbarë botën. Si autorë punimesh, ne kemi marrë ftesa nga revista të shumta shkencore për të bashkëpunuar dhe botuar punime në këtë fushë, pra Shtëpia botuese e librit të sipërpërmendur ka kërkesë që gjithashtu punimi jonë me titull „*Fintech as the accelerator of the future of banking systems* /Fintech si përshpejtuesi i së ardhmes së sistemeve bankare" IJCR/ ISSN: 0975-833X të botohet si një kapitull në librin e rradhës në vitin 2022 me titull **The impact of**

cryptocurrencies on the modern banking system (Ndikimi i kriptomonedhave në sistemin bankar modern).

Ky është një konfirmim i aktualitetit të temës së cilës i kushtohet ky disertacion dhe rëndësisë së saj për kërkimin shkencor. Kontributi i pritshëm shkencor i këtij disertacioni do të pasqyrohet me sa vijon:

- stematizimi i materialit të gjerë dhe shumë të rëndësishëm teorik dhe empirik;
- zgjerimi i njohurive ekzistuese shkencore në fushën e bankave bashkëkohore dhe vënia në dukje e mundësive të mëdha të aplikimit në praktikë të produkteve dhe shërbimeve të reja elektronike;
- njohja me dukuritë e fundit teorike dhe praktike të zhvillimit, tendencat dhe qasjet konceptuale për zgjidhjen e problemit të transformimit të sektorit bankar;
- përgjithësimi dhe sinteza e informacionit dhe njohurive në këtë fushë, e cila është vërtet e nevojshme, sepse, siç e kemi paraqitur hulumtimin e punimeve të mëparshme, është një përpyetje kërkimore shumë e izoluar;
- qasje metodologjike origjinale për shqyrtimin e perceptimit të faktorëve që ndikojnë negativisht në zbatimin e produkteve dhe shërbimeve elektronike në banka, përkatësisht ndikimin e tyre në nivelin e transformimit të arritur dhe mospërputhjes në raport me mundësitë e mundshme;
- modelimi origjinal hipotetik dhe logjik i koncepteve kryesore teorike dhe zbatimi i tyre praktik nëpërmjet një modeli për përcaktimin e gatishmërisë së bankës për transformim nëpërmjet zbatimit të arritjeve të revolucionit të informacionit;
- hartimin e propozimeve për përmirësim. Problemet kryesore që kemi hasur gjatë përgatitjes së hulumtimit fillestar të këtij punimi kanë të bëjnë me:

- mungesë të njësive të caktuara bibliografike me origjinë të huaj;
- vështirësi në prokurimin e tyre;
- mosdisponueshmëria ose disponueshmëria e vështirë e të dhënave për treguesit individualë;
- fusha duhet parë si një proces, sepse inovacioni i revolucionit të informacionit e bën fushën shumë dinamike dhe për këtë arsye kërkon përpjekje më të mëdha kërkimore;
- dinamizëm ekstrem i fushës kërkimore, që kërkon perceptimin e ndryshimeve në TI-it;
- kompleksiteti i kryerjes së kërkimit empirik.

5. Rezultatet e hulumtimit

Rezultati i këtij studimi është i kufizuar vetëm në të dhënat e mbledhura nga librat dhe revistat rreth informacionit teknologjia dhe ndikimi i saj në bankën Keshavrazi në provincën Golestan dhe nga të dhënat parësore të mbledhura nga rezultati të anketimit dhe intervistës së pyetësorit të kryer nga studiuesi. Ndërsa kërkimi u përfundua në një kufi të kufizuar periudhë kohore faktorë dhe variabla të tjerë nuk merren parasysh. Kjo mund të ketë një ndikim në rezultatet e studimit. Nuk mund të mohojmë se avancimi i teknologjisë ishte një domosdoshmëri e epokës aktuale. Bizneset duhet të adoptojnë dhe të përqafojnë teknologjitë e reja për të ofruar funksionim dhe shërbime të shkëlqyera biznesi për klientët e tyre. Banka industria nuk është një përjashtim në lidhje me këtë përshtatje. Pra, vlen të sugjerohet se industria bankare ka nevojë për të shpenzuar më shumë në IT dhe për të aplikuar më mirë TI-në për të përmirësuar operacionet, shërbimet e klientëve dhe produktet e saj. Bankat duhet kushtojnë më shumë burime zhvillimit të sistemeve, shërbimeve dhe produkteve të sigurta të TI-së

6. Kontributet kryesore shkencore të kandidatit

Gjatë periudhës së studimeve kandidati ka marrë pjesë në disa konferenca tematike për problematikën në fjalë në vend dhe jashtë Kosovës, ai ka një përvojë dhjetë

vjeçare në fushën e bankingut ku aktualishtë është drejtor financiar në Bankën Kombëtare Tregtare në Prishtinë. Kandidati Mr. Sc. Agon Skeja në mënyrë aktive punon në hulumtime të lidhura me këtë tematikë duke u përfshir në pjesëmarrje dhe prezantim të punimeve shkencore në konferenca si kombëtare poashtu edhe ndërkombëtare, duke publikuar punimet në revista shkencore me karakter ndërkombëtar (me faktor ndikimi). Pjesë e arritjeve të tij shkencore janë edhe vizitat studimore me qëllim kërkimi dhe hulumtimi të lidhura me tezën e doktoraturës në Turqi, Gjermani etj.

7. Fusha shkencore në të cilën do të aplikohen rezultatet

Sipas trajtimit që ka kjo tezë disertacioni, duke u bazuar në bazën teorike e cila përfshinë fushën e financave me karakter specifik në zbatimin e teknologjive të reja në sistemin bankar, konsiderojm se kandidati ka dhënë kontribut të duhur në analizën e detajuar të cilën e ka hartuar në punimin e disertacionit. Në pjesën e fundit të punimit, kandidati ka përfshirë sferat ku do të mund të shërbejnë rezultatet e këtij punimi.

Si përfundim, konsiderojmë se ky punim do të shërbejë si bazë në në avancimin e aktiviteteve bankare, rregullativave ligjore, ekonomike dhe sociale.

Ky punim rekomandon që rezultatet e ofruara të përdoren si bazë për ndryshime strategjike dhe ndryshime të politikave, të cilat do të ndikojnë në formulimin e planeve dhe realizimin e aktiviteteve për avancim të punëve bankare në Republikën e Kosovës dhe më gjërë.

Në bazë të hulumtimeve, analizave dhe rezultateve përfundimtare, në fund të këtij punimi mund të themi, se ekzistojnë shumë mundësi për zhvillim dhe përmirësim të gjendjes në disa aspekte. Në këto ndryshime jemi të mendimit se duhet te kyçen të gjithë aktorët, të cilët kanë të bëjnë me afarizmin bankar, si qeveria e Kosovës, institucionet e ndryshme në vend, studiuesit e sferës akademike, si dhe vetë individët.

8. Hulumtime të mundshme në të ardhshmen

Duke u nisur nga ajo se një problematikë e këtillë nuk është trajtuar në Republikën e Kosovës, jemi të mendimit se ekziston një gamë e gjërë për t'u studiuar dhe analizuar si nga akademia dhe studiues e profesionist të cilët punojnë aktivisht në banka në mbar Republikën e Kosovës.

9. Përfundim me propozim

Komisioni konstaton se punimi me titull "Ndikimi i zhvillimeve teknologjike në sistmin bankar në Kosovë" i kandidatit Mr.Sc. Agon Skeja i plotëson kushtet si punim i pavarur shkencor dhe bazuar në metodologjit e propozuara është përkatës për të vlerësuar aftësitë e kandidatit si një hulumtues i pavarur shkencor në zbatimin e teknologjive të reja në banka.

Komisioni konstaton se punimi i plotëson kushtet e parapara me Rregulloren për kushtet, kriteret dhe rregullat e regjistrimit dhe studimit në ciklin e tretë të studimeve të doktoraturës në Universitetin e Tetovës.

Komisioni i propozon Këshillit mësimor – shkencor të Fakultetit Ekonomik, që të sjellë vendim për miratimin e këtij raporti dhe të vazhdohet procedura për caktim të datës për mbrojtje publike të tezës së doktoraturës me titull "Ndikimi i zhvillimeve teknologjike në sistmin bankar në Kosovë".

Komisioni:

1. Prof. dr. Etem Iseni – kryetar
2. Prof. dr. Arun Tairi – anëtar
3. Prof. dr. Bardhyl Dauti – anëtar
4. Prof. dr. Merale Fetaj – anëtare
5. Prof. dr. Seadin Xhaferi – mentor

